

Nr 125.

Ankom till riksdagens kansli den 28 maj 1923 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av §§ 1 och 5 i förordningen den 2 juni 1911 angående grunderna och sättet för markegångsprisens bestämmande.

(3:e avd.)

I en till riksdagen den 9 mars 1923 avlåten proposition, nr 167, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga följande:

Förslag

till

Förordning

om ändrad lydelse av §§ 1 och 5 i förordningen den 2 juni 1911 (nr 62) angående grunderna och sättet för markegångsprisens bestämmande.

Härigenom förordnas, att §§ 1 och 5 i förordningen den 2 juni 1911 angående grunderna och sättet för markegångsprisens bestämmande skola, § 1 i nedan angivna del, erhålla följande ändrade lydelse:

§ 1.

I överensstämmelse med § 75 regeringsformen skall i varje län markegångstaxa årligen upprättas av fyra inom länet bosatta, för sak-

kunskap och oväld kända deputerade, vilka jämte lika antal suppleanter väljas av landstinget. I län, varest två landsting finnas, väljas två deputerade och två suppleanter av vardera landstinget.

Deputerade och — — — av landstinget godkännes.

§ 5.

Deputerade äga att beräkna och erhålla dagtraktamente och reseersättning enligt de för landstingsmän stadgade grunder.

Denna förordning träder i kraft vad angår § 5 den 1 september 1923 och i övrigt den 1 januari 1924; dock att deputerade och suppleanter utses för åren 1924 och 1925 enligt ovan meddelade bestämmelser redan år 1923, samt att i län, där endast ett landsting finnes, halva antalet av de bland avgäldstagare och halva antalet av de bland avgäldsgivare utsedda deputerade och suppleanter skola vid slutet av år 1924 utträda efter lottning, som vid det årets landsting anställles, men att i län, där två landsting finnas, det landsting, som av Kungl. Maj:ts befallningshavande bestämmes, skall utse deputerade endast för år 1924;

och skall tjänstgöringstiden för deputerade och suppleanter, som utsetts enligt äldre bestämmelser, utgå med den 31 december 1923, ändå att de utsetts för längre tid.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Genom årlig markegång bestämmes värdet i penningar å vissa persedlar och tjänstbarheter, som ingå i frälseräntor och andra avgälder av grundskattekaraktär m. m. De s. k. markegångsprisen sammanföras i länsvis uppgjorda markegångstaxor, vilka jämlikt § 75 regeringsformen och förordningen den 2 juni 1911 (nr 62) angående grunderna och sättet för markegångsprisens bestämmande upprättas av särskilda deputerade, åtta i varje län, vilka jämte suppleanter utses av landstinget för två år, hälften vartannat år, och bestå till lika antal av representanter för avgäldsgivare och avgäldstagare. I Kalmar län, som utgör två landstingsområden, utser vardera landstinget hälften av deputerade. Innan den slutliga markegångssättningen äger rum, inhämtas uppgifter om priser m. m. från vederbörande kommuner, där särskilda s. k. markegångs-

nämnder äro i verksamhet. Taxorna granskas inom kammarkollegium, som jämväl prövar besvär över markegångssättningen.

Enligt Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag skulle markegångsdeputerades antal inskränkas till hälften av det för närvarande fastställda och påkallas vid bifall härtill den av Kungl. Maj:t föreslagna ändringen i § 1 i förordningen angående grunderna och sättet för markegångsprisens bestämmande.

Därjämte har i en särskild övergångsbestämmelse ansetts böra stadgas, att nyval av samtliga deputerade efter de nya grunderna skall äga rum år 1923, och att — fränsett Kalmar län med dess två landstingsområden — genom lottnings skall bestämmas, vilka deputerade skola avgå med år 1924. I Kalmar län har det — i ändamål att på samma gång representanter för avgäldsgivare och avgäldstagare skola utses — syntts böra så ordnas, att vardera landstinget utser två representanter vartannat år, samt att åt länsstyrelsen överlämnas att bestämma, vilketdera landstinget skall utse deputerade endast för år 1924.

Den av Kungl. Maj:t förordade ändringen av 5 § i förevarande förordning är att anse såsom en direkt följd av det av Kungl. Maj:t i proposition nr 130 till innevarande års riksdag framlagda, av riksdagen numera antagna förslag till lag om ändring i vissa delar av förordningen om landsting den 21 mars 1862 (nr 16).

Vid prövning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottets uppmärksamhet blivit fäst därå, att vid det officiella fastställandet av vissa varors och tjänstbarheters värde i penningar eller den s. k. markegången ett dubbelarbete av ej ringa omfattning äger rum i och genom det arbete, länsvärderingsnämnderna utföra. Enligt föreskrifterna i gällande rekvisitionslag hava nämligen nyssberörda nämnder till uppgift att under riksvärderingsnämndens kontroll årligen fastställa de taxor, som skola träda i kraft, om staten vid mobiliseringstillfälle behöver taga i anspråk varor och tjänstbarheter m. m. Vissa rubriker, som återkomma i samtliga läns markegångstaxor, äro sålunda identiskt desamma i de av länsvärderingsnämnderna uppgjorda taxorna, men äro de åsatta prisen regelbundet av synnerligen olika höjd. Ävenledes har utskottet beaktat, att vid verkställandet inom socialstyrelsen av de s. k. dyrortsgrupperingarna ett dubbelarbete å förevarande område i viss mån äger rum. En omarbetning i förenklande riktning av hithörande bestämmelser synes utskottet för den skull av behovet påkallad. Då utskottet likväl äger anledning antaga, att Kungl. Maj:t häråt ägnar erforderlig

*Utskottets
yttrande.*

uppmärksamhet, har utskottet funnit tillräckligt att, på sätt ovan skett, påpeka förhållandet i fråga.

Vad Kungl. Maj:t i nu föreliggande proposition föreslagit har utskottet ansett sig böra biträda, och får utskottet sålunda hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 167, antaga ovan införda förslag till förordning om ändrad lydelse av §§ 1 och 5 i förordningen den 2 juni 1911 (nr 62) angående grunderna och sättet för markegångsprisens bestämmande.

Stockholm den 28 maj 1923.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtandet nr 124.
